

Conselleria de Turisme, Cultura i Esport

RESOLUCIÓ de 14 de novembre de 2012, de la Conselleria Turisme, Cultura i Esport, per la qual s'incoa expedient per a declarar Bé d'Interés Cultural, amb la categoria de zona arqueològica, el jaciment arqueològic d'El Molón, al terme municipal de Camporrobles (València), i s'obri un període d'informació pública. [2012/10577]

Vistos els antecedents que consten en l'expedient i en particular l'informe emés pels servicis tècnics d'esta direcció general, favorables a la declaració de Bé d'Interés Cultural, amb la categoria de zona arqueològica, del jaciment arqueològic d'El Molón, al terme municipal de Camporrobles (València).

Atés el que disposen els articles 27 i 28 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del Patrimoni Cultural Valencià, esta Conselleria, en allò que és matèria de la seua competència, resol:

Primer

Incoar expedient per a declarar Bé d'Interés Cultural, amb la categoria de zona arqueològica, el jaciment arqueològic d'El Molón, situat al terme municipal de Camporrobles (València), i encomanar la seua tramitació a la Direcció General de Patrimoni Cultural.

Segon

De conformitat amb el que disposa l'article 28 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del Patrimoni Cultural Valencià, determinar els valors del jaciment arqueològic d'El Molón que justifiquen la seua declaració com a Bé d'Interés Cultural amb la categoria de zona arqueològica, delimitar-lo, descriure el bé amb les parts integrants o consubstancials que l'identifiquen, delimitar el corresponent entorn de protecció per a la tutela integral d'un àmbit territorial més ampli que excedix el del mateix jaciment declarat, i en què també radiquen altres béns patrimonials de destacada significació, alguns dels quals s'assenyalen en la present declaració com a béns de rellevància local amb la categoria d'espais de protecció arqueològica, i fixar les normes de protecció de la zona arqueològica i del seu entorn en l'annex adjunt a la present resolució.

Tercer

En compliment del que estableix l'article 27.3 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del Patrimoni Cultural Valencià, notificar la present resolució a l'Ajuntament de Camporrobles i als interessats, i fer-li saber que, de conformitat amb el que estableixen els articles 35 i 36 en relació amb el 27.4 de la llei, la realització de qualsevol actuació en la zona arqueològica o en el seu entorn haurà de ser autoritzada preceptivament per la Direcció General de Patrimoni Cultural amb caràcter previ a la seua realització i a l'atorgament de llicència municipal, si és el cas, quan resulte preceptiva.

Quart

La present incoació, d'acord amb el que estableix l'article 33 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del Patrimoni Cultural Valencià, determina la suspensió de l'atorgament de llicències municipals de parcel·lació, urbanització, construcció, demolició, activitat i altres actes d'edificació i ús del sòl que afecten el jaciment i el seu entorn de protecció, així com d'estes actuacions quan siguin dutes a terme directament per les entitats locals. Queden igualment suspesos els efectes de les ja atorgades, suspensió dels efectes de la qual, de conformitat amb la limitació temporal continguda en l'incís segon de l'article 33 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del Patrimoni Cultural Valencià, es resoldran després de la declaració.

No obstant això, la Direcció General de Patrimoni Cultural podrà autoritzar les actuacions mencionades quan considere que, en aplicació de les normes de protecció determinades per la present resolució, manifestament no perjudiquen els valors del bé que motiven la present incoació, així com les obres que per causa major o interès general s'hagen de realitzar inajornablement, segons disposa l'incís primer del mencionat article.

Conselleria de Turismo, Cultura y Deporte

RESOLUCIÓN 14 de noviembre de 2012, de la Consejería Turismo, Cultura y Deporte, por la que se incoa expediente para declarar Bien de Interés Cultural, con la categoría de Zona Arqueológica, el Yacimiento Arqueológico de El Molón en el término municipal de Camporrobles (Valencia), y se abre periodo de información pública [2012/10577]

Vistos los antecedentes obrantes en el expediente y en particular, el informe emitido por los servicios técnicos esta Dirección General, favorables a la declaración de Bien de Interés Cultural, con la categoría de Zona Arqueológica, del yacimiento arqueológico de El Molón, en el término municipal de Camporrobles (Valencia),

Considerando lo que disponen los artículos 27 y 28 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del Patrimonio Cultural Valenciano, esta Consejería, en lo que es materia de su competencia, ha resuelto:

Primero

Incoar expediente para declarar Bien de Interés Cultural, con la categoría de zona arqueológica, el yacimiento arqueológico de El Molón, sito en el término municipal de Camporrobles (Valencia), encomendando su tramitación a la Dirección General de Patrimonio Cultural.

Segundo

De conformidad con lo dispuesto en el artículo 28 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del Patrimonio Cultural Valenciano, determinar los valores del yacimiento arqueológico de El Molón que justifican su declaración como Bien de Interés Cultural con la categoría de Zona Arqueológica, delimitarlo, describir el mismo con las partes integrantes o consustanciales que lo identifican, delimitar el correspondiente entorno de protección para el mismo en razón de la tutela integral de un ámbito territorial más amplio que excede al del propio yacimiento declarado y en el que también radican otros bienes patrimoniales de destacada significación, algunos de los cuales se señalan en la presente declaración como Bienes de Relevancia Local con la categoría de Espacios de Protección Arqueológica, y fijar las normas de protección de la zona arqueológica y de su entorno en el anexo adjunto a la presente resolución.

Tercero

En cumplimiento de lo preceptuado en el artículo 27.3 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del Patrimonio Cultural Valenciano notificar la presente resolución al Ayuntamiento de Camporrobles y a los interesados y hacerle saber que, de conformidad con lo que establecen los artículos 35 y 36 en relación con el 27.4 de la Ley, la realización de cualquier actuación en la zona arqueológica o en su entorno deberá ser autorizada preceptivamente por la Dirección General de Patrimonio Cultural con carácter previo a su realización y al otorgamiento de licencia municipal en su caso, cuando esta resulte preceptiva.

Cuarto

La presente incoación, de acuerdo con lo establecido en el artículo 33 de la Ley 4/98, de 11 de junio, del Patrimonio Cultural Valenciano, determina la suspensión del otorgamiento de licencias municipales de parcelación, urbanización, construcción, demolición, actividad y demás actos de edificación y uso del suelo que afecten al yacimiento y su entorno de protección, así como de dichas actuaciones cuando sean llevadas a cabo directamente por las entidades locales. Quedan, igualmente suspendidos los efectos de las ya otorgadas, suspensión cuyos efectos y, de conformidad con la limitación temporal contenida en el inciso segundo del artículo 33 de la Ley 4/98, de 11 de junio, del Patrimonio Cultural Valenciano, se resolverán tras la declaración.

No obstante la Dirección General de Patrimonio Cultural, podrá autorizar las actuaciones mencionadas cuando considere que, en aplicación de las normas de protección determinadas por la presente resolución, manifestamente no perjudican los valores del bien que motivan la presente incoación, así como las obras que por causa mayor o interès general hubieran de realizarse inaplazablemente, según lo dispuesto en el inciso primero del referido artículo.

Quint

D'acord amb el que preveu l'article 86 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú, i l'article 27 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del Patrimoni Cultural Valencià, s'obri un període d'informació pública, a fi que totes les persones interessades puguin examinar l'expedient durant el termini d'un mes a partir de la publicació de la present resolució en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana*. L'expedient estarà a disposició dels interessats a la seu de la Direcció General de Patrimoni Cultural, avinguda de la Constitució, núm. 284, de València.

Sext

Que, en compliment del que disposa l'article 27.3 de la llei, es notifique la present resolució al Registre General de Béns d'Interés Cultural dependent de l'Administració General de l'Estat per a la seua anotació preventiva.

Sèptim

Que la present resolució amb els seus annexos es publique en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana* i en el *Boletín Oficial del Estado*.

València, 14 de novembre de 2012.– La consellera de Turisme, Cultura i Esport: Lola Johnson Sastre.

ANNEX I

Delimitació literal de la zona arqueològica del jaciment arqueològic d'El Molón, descripció de les parts integrants o consubstancials i dels valors patrimonials singulars que justifiquen la declaració

Denominació principal: jaciment arqueològic d'El Molón.

Localització:
Província: València.
Comarca: Utiel-Requena.
Municipi: Camporrobles.

Delimitació literal del jaciment

Coordenades:
El jaciment s'estén entre els punts següents:
ETRS 89

Punt	X	Y
1	637.187	4.391.711
2	637.272	4.391.736
3	637.308	4.391.672
4	637.251	4.391.830
5	637.332	4.391.882
6	637.402	4.391.858
7	637.452	4.391.872
8	637.466	4.391.905
9	637.496	4.391.882
10	637.486	4.391.882
11	637.388	4.391.735
12	637.347	4.391.702
13	637.288	4.391.685
14	637.182	4.391.669

Fus: ETRS 89.
UTM: X 637.515.
UTM: Y 4.392.014.
Altura s.n.m.: 1128 metres.
Referència cadastral: 46082A001009560000MY.
Propietari: Ajuntament de Camporrobles.
Polígon 1. Parcel·la 956.

Quinto

Conforme a lo previsto en el artículo 86 de la Ley 30/1992, de 26 de noviembre, de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común, y en el artículo 27 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del Patrimonio Cultural Valenciano, abrir período de información pública, a fin de que cuantas personas tengan interés puedan examinar el expediente durante el plazo de un mes a partir de la publicación de la presente resolución en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana*. El expediente estará a disposición de los interesados en la sede de la Dirección General de Patrimonio Cultural, av. de la Constitución, n.º 284, de Valencia

Sexto

Que en cumplimiento de lo dispuesto en el artículo 27.3 de la ley se notifique la presente resolución al Registro General de Bienes de Interés Cultural dependiente de la Administración General del Estado para su anotación preventiva

Séptimo

Que la presente resolución con sus anexos se publique en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana* y en el *Boletín Oficial del Estado*.

Valencia, 14 de noviembre de 2012.– La consellera de Turismo, Cultura y Deporte: Lola Johnson Sastre

ANEXO I

Delimitación literal de la zona arqueológica del yacimiento arqueológico de El Molón, descripción de las partes integrantes o consubstanciales del mismo y valores patrimoniales singulares que justifican la declaración

Denominación principal: Yacimiento arqueológico de El Molón

Localización:
Província: Valencia
Comarca: Utiel-Requena
Municipio: Camporrobles

Delimitación literal del yacimiento:

Coordenadas:
El yacimiento se extiende entre los siguientes puntos:
ETRS 89

Punto	X	Y
1	637.187	4.391.711
2	637.272	4.391.736
3	637.308	4.391.672
4	637.251	4.391.830
5	637.332	4.391.882
6	637.402	4.391.858
7	637.452	4.391.872
8	637.466	4.391.905
9	637.496	4.391.882
10	637.486	4.391.882
11	637.388	4.391.735
12	637.347	4.391.702
13	637.288	4.391.685
14	637.182	4.391.669

Huso: ETRS 89
UTM: X 637.515
UTM: Y 4.392.014
Altura snm: 1128 metros
Referencia catastral: 46082A001009560000MY
Propietario: Ayuntamiento de Camporrobles
Polígono 1. Parcela 956

Descripció del jaciment declarat

El jaciment arqueològic d'El Molón ocupa la plataforma superior d'una gran mola cretàcia de forma allargada situada a 1124 m s.n.m., que s'alça uns 200 m sobre l'entorn, a l'extrem nord-oest de la comarca valenciana de Requena-Utiel, pròxima a la localitat de Camporrobles, en el límit provincial amb Conca. És una extensa superfície tabular, rodejada per forts espadats, coneguda com La Gallarda, amb diverses plataformes delimitades per les construccions defensives d'època preromana i islàmica.

L'element singular en l'aportació històrica del jaciment es deu a la seua estratègica localització geogràfica, en l'encreuament de les vies que descendien des de les serres de Conca i Albarrasí cap a les zones costaneres levantines pel corredor d'Utiel i Requena. El domini visual que proporcionava este enclavament sobre el territori circumdant permetia el control d'esta zona de transició entre els àmbits ibèrics i celtibèrics.

L'hàbitat estable al turó s'inicia en l'edat del ferro, a partir d'este període anirà evolucionant fins a convertir-se a partir del s. IV aC en un destacat assentament, que va adquirir l'aspecte monumental que el caracteritza.

El seu urbanisme es va estructurar a la zona alta del poblat entorn d'un carrer central, amb vivendes de planta rectangular disposades als dos costats del carrer i, unes altres, adossades a la cara interna de la muralla.

En l'extrem oriental i al voltant d'una gran cisterna es realitzarien activitats destinades a la transformació d'aliments. La presència d'escòries de ferro i ceràmiques en la zona extramurs del vessant sud constituiria l'espai destinat a l'activitat artesanal. El Molón es considera un oppidum que jerarquitzava el territori circumdant i que es convertiria en un dels poblats més importants de l'extrem sud-oriental de la Meseta. En el món preromà ocuparia una posició privilegiada en una zona de frontera entre els pobles ibèrics, al sud, i els celtibèrics, al nord.

Després del parèntesi que va suposar l'etapa romana, amb ocupacions esporàdiques, El Molón es reocupa durant l'alta edat mitjana, quan alberga un assentament islàmic d'una certa entitat, que correspon a un hisn o lloc fortificat en altura, del qual se'n conserva la planta completa. En este conjunt destaquen les estructures defensives i les portes, encara que la troballa més rellevant correspon a la mesquita, que està integrada per una gran estança compartimentada en sales comunicades entre si que comptarien probablement cada una amb un oratori; l'orientació del mur sud o alquible al qual s'adossa un nínxol rectangular o mihrab definix amb claredat l'edifici. La reocupació del turó en esta època és explicable per la ja esmentada posició estratègica del lloc, la situació del qual, entre les cores o districtes administratius de Santaver i València, torna a incidir en el caràcter fronterer que va tindre El Molón al llarg de la seua història.

Descripció de les parts integrants o consubstancials del jaciment

A continuació es descriuen les característiques dels principals elements que conformen el jaciment:

- Sistema defensiu i accessos antics.
- Camins.
- Necròpolis.
- Cisternes.

El sistema defensiu i els accessos antics

Un aspecte de singular interès, al mateix temps que espectacular, és el sistema defensiu, que consta d'una torrassa, a la qual s'adossa un antemural i un fossat tallat en la roca, que protegia un istme en la zona est, per ser el punt més vulnerable del poblat; mentres que una potent muralla, molt ben conservada, completaria pel nord i per l'oest la defensa natural del lloc al llarg d'un centenar de metres, que al sud es tancava per mitjà de llenços que cobrien els espais entre les potents crestes calcàries, sengles torres flanquejarien la porta principal d'accés al poblat, al qual s'accediria per un camí tallat en la roca, que conserva els profunds solcs produïts per les rodes dels carros. Altres dos accessos secundaris, una poterna i un senzill portell, es localitzaven en la zona de l'istme i al vessant sud respectivament.

Descripció del yacimiento declarado

El yacimiento arqueológico de El Molón ocupa la plataforma superior de una gran muela cretácea de forma alargada situada a 1124 m s.n.m., que se alza unos 200 m. sobre su entorno, en el extremo noroeste de la comarca valenciana de Requena-Utiel, próxima a la localidad de Camporrobles, en el límite provincial con Cuenca. Es una extensa superficie amesetada, rodeada por fuertes escarpes, conocida como La Gallarda, con diversas plataformas delimitadas por las construcciones defensivas de época prerromana e islámica.

El elemento singular en la aportación histórica del yacimiento se debe a su estratégica localización geográfica, en el cruce de las vías que descendían desde las Serranías de Cuenca y Albarracín hacia las zonas costeras levantinas por el corredor de Utiel y Requena. El dominio visual que proporcionaba este enclave sobre el territorio circundante permitía el control de esta zona de transición entre los ámbitos ibéricos y celtibéricos.

El hábitat estable en el cerro se inicia en la Edad del Hierro, a partir de este periodo irá evolucionando hasta convertirse a partir del siglo IV a.C. en un destacado asentamiento, que adquirió el aspecto monumental que le caracteriza.

Su urbanismo se estructuró en la zona alta del poblado en torno a una calle central, con las viviendas de planta rectangular dispuestas a ambos lados de la misma y otras adosadas a la cara interna de la muralla.

En el extremo oriental y alrededor de una gran cisterna se desarrollarían actividades destinadas a la transformación de alimentos. La presencia de escorias de hierro y cerámicas en la zona extramuros de la ladera sur constituiría el espacio destinado a la actividad artesanal. El Molón, se considera un *oppidum*, que jerarquizaría el territorio circundante convirtiéndose en uno de los poblados más importantes del extremo suroriental de la meseta. En el mundo prerromano ocuparía una posición privilegiada en una zona de frontera entre los pueblos ibéricos, al Sur, y los celtiberos, al Norte.

Tras el paréntesis que supuso la etapa romana, con ocupaciones esporádicas. El Molón se reocupa durante la Alta Edad Media, cuando alberga un asentamiento islámico de cierta entidad, que corresponde a un hisn o lugar fortificado en altura, del que se conserva su planta completa. En este conjunto destacan las estructuras defensivas y sus puertas, aunque el hallazgo más relevante corresponde a la mezquita, que está integrada por una gran estancia, compartimentada en salas comunicadas entre si que contarían posiblemente cada una de ellas con un oratorio; la orientación del muro sur o qibla al que se adosa un nicho rectangular o mihrab define con claridad el edificio. La reocupación del cerro en esta época es explicable por la ya citada posición estratégica del lugar, cuya situación, entre las coras o distritos administrativos de Santaver y Valencia, vuelve a incidir en el carácter fronterizo que tuvo El Molón a lo largo de su historia.

Descripció de las partes integrantes o consubstanciales del yacimiento

A continuación de describen las características de los principales elementos que conforman el yacimiento:

- Sistema defensivo y los accesos antiguos.
- Caminos.
- Necròpolis.
- Cisternas.

El sistema defensivo y los accesos antiguos

Un aspecto de singular interès, al tiempo que espectacular, es su sistema defensivo que consta de: un torreón, al que se adosa un antemuro y un foso tallado en la roca, que protegia un istmo en la zona Este, al ser el punto mas vulnerable del poblado; mientras que una potente muralla, muy bien conservada, completaría por el norte y el oeste, la defensa natural del lugar a lo largo de un centenar de metros, que en el sur se cerraba mediante lienzos que cubrían los espacios entre los potentes crestones calizos, sendas torres, flanquearían la puerta principal de acceso al poblado, al que se accedería por un camino tallado en la roca, que conserva los profundos surcos producidos por las ruedas de los carros. Otros dos accesos secundarios, una poterna y un sencillo portillo, se localizaban en la zona del istmo y en la ladera sur respectivamente.

En època islàmica el hisn es rodeja d'una muralla que recorre el seu perímetre de forma completa, junt amb una torre de vigilància i un recinte interpretat com un albacar.

Camins

Al vessant septentrional del turó es localitza un camí carreter que permet l'accés al poblat a través de la porta principal. Mostra un condicionament del terreny en rampa i un retall en l'últim tram d'ascens que facilitaria el trànsit; presenta una amplària de 2 metres i està tallat en la roca, en la qual es conserven restes de roderes. L'altre camí d'accés al poblat, reservat per a caminants i potser per a cavalleries, es localitza a la zona oriental, on s'ha identificat un accés secundari o poterna, que discorreria entre La Gallarda i El Picarcho, les dos principals altures d'El Molón.

Necròpolis

Es localitza al vessant oriental del turó, a l'oest del poblat i vora el camí d'accés. Es tracta d'una necròpolis d'incineració, pertanyent al moment de màxim desenrotllament de l'hàbitat preromà i del qual s'han pogut recuperar urnes cineràries amb les seues tapadores i objectes pertanyents als aixovars.

Cisternes:

– Pou dels Moros

Va ser construïda durant l'edat de ferro i es va mantindre en ús en època islàmica. La cisterna té forma quadrangular a la base i unes dimensions de 3 metres de costat i una profunditat de més de 20 metres; presenta restes evidents d'haver sigut tallada a pic. Està situada al vessant oest del turó ocupat pel jaciment d'El Molón, vora el camí que conduïx cap a la porta d'accés al poblat.

– A l'interior del poblat hi ha dos cisternes tallades en la roca, una d'elles està situada al costat de la porta principal; la seua planta és rectangular amb unes dimensions de 3 x 6 metres i 2,5 metres de profunditat mitjana. L'altra és de forma quadrangular amb les cantonades arrodonides, i unes dimensions de 8 x 8 metres i 2,5 metres de profunditat.

ANNEX II

Delimitació literal de l'entorn de protecció de la zona arqueològica del jaciment arqueològic d'El Molón, de Camporrobles, béns patrimonials que se situen en l'entorn i que es detallen i identifiquen a efectes tutelars

1. Justificació de la delimitació proposada

La proposta d'entorn es basa en l'existència de jaciments arqueològics relacionats amb el Bé d'Interés Cultural d'El Molón.

2. Delimitació literal

Origen punt A: 638.961X – 4.93.636Y.

Sentit: horari.

Línia delimitadora

Punts:

Punt	X	Y
1	638.961	4.393.636
2	639.096	4.393.066
3	638.929	4.392.967
4	638.758	4.392.753
5	638.598	4.393.031
6	638.395	4.392.899
7	638.616	4.392.351
8	637.950	4.392.536
9	637.679	4.391.511
10	637.765	4.391.336
11	637.633	4.392.415
12	637.477	4.392.657
13	637.256	4.392.539

En època islàmica el hisn se rodea de una muralla que recorre su perímetro de forma completa, junto con una torre de vigilancia y un recinto interpretado como un albacar.

Caminos.

En la ladera septentrional del cerro se localiza un camino carretero que permite el acceso al poblado a través de la puerta principal del mismo. Muestra un acondicionamiento del terreno, en rampa, y un recorte en el último tramo de ascenso que facilitaría el tránsito; presenta una anchura de 2 metros y está tallado en la roca, en la que se conservan los restos de carriladas. El otro camino de acceso al poblado, reservado para caminantes y, quizás para caballerías, se localiza en la zona oriental, donde se ha identificado un acceso secundario o poterna, que discurriría entre La Gallarda y el Picarcho, las dos principales alturas de El Molón.

Necrópolis

Se localiza en la vertiente oriental del cerro, al oeste del poblado y junto al camino de acceso al mismo. Se trata de una necrópolis de incineración, perteneciente al momento de máximo desarrollo del hábitat prerromano y del que se han podido recuperar urnas cinerarias con sus tapaderas y objetos pertenecientes a los ajuares.

Cisternas

– Pozo de los Moros.

Fue construida durante la Edad de Hierro y se mantuvo en uso en época islàmica. La cisterna tiene forma cuadrangular en su base y unas dimensiones de 3 metros de lado una profundidad de más de 20 metros; presenta restos evidentes de haber sido tallada a pico. Está situada en la ladera oeste del cerro ocupado por el yacimiento de El Molón, junto al camino que conduce hacia la puerta de acceso al poblado.

– En el interior del poblado, existen dos cisternas talladas en la roca, una de ellas está situada junto a la puerta principal; su planta es rectangular con unas dimensiones de 3 x 6 metros y 2,5 metros de profundidad media. La otra es de forma cuadrangular con las esquinas redondeadas, y unas dimensiones de 8 x 8 metros y 2,5 metros de profundidad.

ANEXO II

Delimitación literal del entorno de protección de la Zona Arqueológica Yacimiento Arqueológico El Molón de Camporrobles, bienes patrimoniales que se sitúan en dicho entorno y que se relacionan e identifican a efectos tutelares

1. Justificación de la delimitación propuesta

La propuesta de entorno se basa en: la existencia de yacimientos arqueológicos relacionados con el Bien de Interés Cultural de El Molón.

2. Delimitación literal

Origen punto A: 638.961X – 4.93.636Y

Sentido: Horario

Línea delimitadora

Puntos:

Punto	X	Y
1	638.961	4.393.636
2	639.096	4.393.066
3	638.929	4.392.967
4	638.758	4.392.753
5	638.598	4.393.031
6	638.395	4.392.899
7	638.616	4.392.351
8	637.950	4.392.536
9	637.679	4.391.511
10	637.765	4.391.336
11	637.633	4.392.415
12	637.477	4.392.657
13	637.256	4.392.539

14	637.142	4.392.707
15	636.800	4.392.785
16	636.786	4.392.935

Polígon: 1 Parcel·la: 956.

Cal mencionar que la totalitat de les coordenades que es detallen fan referència al sistema comú per a la cartografia espanyola, el fus 30 i més concretament ETRS 89.

A continuació, es descriu detalladament la proposta de delimitació de l'entorn de protecció del jaciment arqueològic d'El Molón.

Esta descripció s'inicia (punt 1) en el límit entre les parcel·les 956, 327 i el límit de les províncies de Conca i València, conformant el vèrtex nord-est de la delimitació. Des d'este punt la línia discorre en direcció sud per la parcel·la 329 fins a arribar al camí amb referència cadastral 460082A00109020 fins al seu contacte amb la parcel·la 348, i continua en la mateixa direcció en el límit amb les parcel·les 349, 1073, 344, 343, 983, 104, 362, 361 i 360, fins al camí 46082A00109019. Des d'allí, l'entorn gira en direcció oest per les parcel·les 981, 613, 612, 1022, 611, 1023, 607, 606, 602, 600 i 601, des d'este punt es gira cap al nord per la parcel·la 599, seguint en la mateixa direcció per les parcel·les 390, 675, 991, 674, 677, 977, 1005 i 1055, fins a arribar al límit de la província de Conca.

3. Béns patrimonials ubicats en l'entorn de protecció

En l'entorn proposat hi ha una sèrie de béns de distint caràcter que conformen un conjunt en què està representat el patrimoni arqueològic, etnològic i natural. La seua descripció és la següent:

– Patrimoni arqueològic

El Picarcho. Coordenades X: 637.793. Y: 4.392.370

Descripció:

Als voltants del jaciment arqueològic d'El Molón, en direcció est, es localitza un poblat de dimensió reduïda, a penes de 500 m², que ocupa una elevació destacada que possibilita un bon control visual sobre l'entorn. En superfície s'observen sengles aterrossaments concèntrics que delimiten la zona d'hàbitat i afloren cap al nord-est unes potents crestes calcàries. En 1981 es dugué a terme una campanya d'excavació que va documentar nivells d'habitació pràcticament intactes i es van exhumar abundants vasos ceràmics. El conjunt s'adscriu al bronze ple, datat cap a la primera mitat del II mil·lenni aC. El registre arqueològic va permetre determinar l'existència de dos nivells d'ocupació separats per una fase d'abandó. El final del poblat es relaciona amb una destrucció violenta, possiblement un incendi.

Cronologia: bronze ple, primera mitat del segon mil·lenni aC.

Bé de Rellevància Local amb la categoria d'espai de protecció arqueològica.

Cova de la Campana. Coordenades X 638.705 – Y 4.393.107

Este jaciment consta de dos nuclis diferenciats, la cova pròpiament dita i un poblat, els dos de l'edat del bronze.

Descripció:

Poblat. Estructurat entorn de quatre terrasses més o menys concèntriques situades a diferents cotes. Destaca la terrassa superior amb dos espais ben delimitats, així com una possible torre de planta triangular ubicada al nord-oest; en esta terrassa són visibles les dos cares del llenç defensiu. La zona delimitada per les estructures comprén una àrea de 1.200 m².

Cova. Abric de 3 m de profunditat i 5 m d'amplària amb una altura decreixent des dels 3 m centrals fins al sòl en els laterals. Presenta restes de la volta caiguda davant de l'actual entrada a la cavitat, per la qual cosa degué haver sigut més gran. El sòl és de roca amb un pendent inferior al 5% des de la boca cap a l'interior.

Ús sepulcral.

Cronologia: bronze ple.

Bé de Rellevància Local amb la categoria d'espai de protecció arqueològica.

Cova-santuari.

Al vessant sud-occidental del turó d'El Molón es troba una cova amb una longitud de 22,82 metres i dos sales. En la més gran hi ha una

14	637.142	4.392.707
15	636.800	4.392.785
16	636.786	4.392.935

Polígono: 1 Parcela: 956

Cabe mencionar que la totalidad de las coordenadas que se citan hacen referencia al sistema común para la cartografía española, el HUSO 30 y más concretamente ETRS 89.

A continuación, se procede a describir detalladamente la propuesta de delimitación del entorno de protección del Yacimiento Arqueológico de El Molón.

Esta descripción se inicia (punto 1) en el límite entre las parcelas 956, 327 y el límite de las provincias de Cuenca y Valencia, conformando el vértice noreste de la delimitación. Desde este punto la línea discurre en dirección sur por la parcela 329 hasta alcanzar el camino con referencia catastral 460082A00109020 hasta su contacto con la parcela 348, continuando en la misma dirección en el límite con las parcelas 349, 1073, 344, 343, 983, 104, 362, 361 y 360, hasta el camino 46082A00109019. Desde allí, el entorno gira en dirección oeste por las parcelas 981, 613, 612, 1022, 611, 1023, 607, 606, 602, 600 y 601, desde este punto se gira hacia el norte por la parcela 599, siguiendo en la misma dirección por las parcelas 390, 675, 991, 674, 677, 977, 1005 y 1055, hasta alcanzar el límite de la provincia de Cuenca

3. Bienes patrimoniales ubicados en el entorno de protección

En el entorno propuesto existen una serie de bienes de distinto carácter que conforman un conjunto en el que está representado, el patrimonio arqueológico, etnológico y natural. La descripción de los mismos es la siguiente:

– Patrimonio arqueológico

El Picarcho. Coordenadas X: 637.793. Y: 4.392.370

Descripción:

En las inmediaciones del yacimiento arqueológico de El Molón, en dirección Este, se localiza un poblado de pequeño tamaño, apenas 500 m², que ocupa una elevación destacada, que posibilita un buen control visual sobre el entorno. En superficie, se observan sendos aterrazamientos concéntricos que delimitan la zona de hábitat, aflorando hacia el Noreste unos potentes crestones calizos. En 1981 se llevo a cabo una campaña de excavación que documentó niveles de habitación prácticamente intactos, exhumándose abundantes vasos cerámicos. El conjunto se adscribe al Bronce Pleno, fechándose hacia la primera mitad del II milenio a.C. El registro arqueológico permitió determinar la existencia de dos niveles de ocupación, separados por una fase de abandono. El final del poblado se relaciona con una destrucción violenta, posiblemente un incendio.

Cronología: Bronce Pleno, Primera mitad del segundo milenio a C.

Bien de Relevancia Local con la categoría de Espacio de Protección Arqueológica

Cueva de la Campana. Coordenadas X 638.705 - Y 4.393.107

Este yacimiento consta de dos núcleos diferenciados, la cueva propiamente dicha y un poblado, ambos de la Edad del Bronce.

Descripción:

Poblado. Estructurado en torno a cuatro terrazas más o menos concéntricas ubicadas a diferentes cotes. Destaca la terraza superior con dos espacios bien delimitados así como una posible torre de planta triangular ubicada al Noroeste; en esta terraza son visibles las dos caras del lienzo defensivo. La zona delimitada por las estructuras abarca un área de 1.200 m².

Cueva. Abrigo de 3 m. de profundidad y 5 m. de anchura con una altura decreciente desde los 3 m. centrales hasta el suelo en los laterales. Presenta restos de la bóveda caída frente a la actual entrada a la cavidad, por lo que debido haber sido de mayor tamaño. El suelo es de roca con una pendiente inferior al 5% desde la boca hacia el interior.

Uso sepulcral.

Cronología: Bronce Pleno

Bien de Relevancia Local con la categoría de Espacio de Protección Arqueológica

Cueva-santuario

En la ladera suroccidental del cerro de El Molón, se encuentra una cueva con una longitud de 22,82 metros y dos salas. En la de mayor

cubeta rectangular excavada en el sòl, on abocaria les seues aigües el brollador que naix de la sala més profunda. No s'ha pogut establir quin ús tenia, encara que es podria relacionar amb altres coves situades al peu de poblats preromans que estaven vinculades a ritus d'iniciació.

Bé de Rellevància Local amb la categoria d'espai de protecció arqueològica.

– *Patrimoni etnològic*

Tancats

Al vessant nord es localitzen uns tancats d'època islàmica, probablement utilitzats com a corral per al bestiar.

Raval

Es coneix amb este nom una superfície de 12.175 metres quadrats, situada al vessant sud amb estructures que van estar en ús durant les ocupacions preromana i medieval.

Forn de calç

Als voltants de l'accés al jaciment arqueològic d'El Molón, a recer d'un xicotet barranc, es troba un forn de calç que va estar en funcionament fins ben entrat el s. XX. L'estructura està parcialment desmuntada segons el procediment usual, després de la coccio de les pedres calcàries.

Mallades

Un total de sis mallades, barracas o teñás segons la denominació local, que es coneixen com a Barraca de Marco, Barraca de Gansas, Barraca de la Mojotas, Barraca de los Serenos, Barraca de Don Victorio i Barraca del Pino, que es localitzen en l'entorn, així com les que puguen ser documentades en un futur. Es tracta d'estructures de planta rectangular delimitades per una tàpia de maçoneria l'interior de la qual s'organitza en tres espais diferenciats:

– Àrea oberta coberta d'herba o desproveïda de sediment.

– Zona ensostrada, amb teula corba, per a albergar el bestiar.

– Zona ensostrada independent o sobre elevada per una xicoteta tarima o pedrís on s'arrecerava el pastor amb un espai habilitat per a encendre foc.

Estes mallades han estat en ús fins fa escassos anys i són un testimoni de la importància que va tindre la ramaderia transhumant i local en l'economia tradicional d'esta part de la comarca de Requena-Utiel.

ANNEX III

Normativa de protecció de la zona arqueològica i del seu entorn.

Article 1. Règim de la Zona Arqueològica

El jaciment d'El Molón, al terme municipal de Caporrobles (València), és un Bé d'Interés Cultural, amb la categoria de Zona Arqueològica, i es regirà pel que disposa la secció segona, del capítol III, del títol II de Llei 4/1998, d'11 de juny, del Patrimoni Cultural Valencià, per als béns immobles d'interés cultural de naturalesa arqueològica, sense perjudi del règim tutelar que deriva de la seua consideració d'espai natural protegit.

Article 2. Usos permesos

Els usos permesos seran tots aquells històricament associats al lloc: agropecuaris i forestals, a més dels que siguen compatibles amb la investigació, la posada en valor, el gaudi del bé i contribuïsquen a la consecució d'eixos fins. L'autorització particularitzada d'ús es regirà pel que disposa l'article 18 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del Patrimoni Cultural Valencià.

Article 3. Règim d'intervenció en l'entorn

Qualsevol intervenció que pretenga realitzar-se en l'entorn de protecció de la zona arqueològica requerirà l'autorització prèvia de la Conselleria competent en matèria de cultura. La proposta d'intervenció haurà de definir el seu abast i anar acompanyada de la documentació tècnica oportuna que permeta avaluar-la patrimonialment. També haurà

tamaño, existe una cubeta rectangular excavada en el suelo, donde vertería sus aguas el manantial que brota de la sala más profunda. No se ha podido establecer su uso aunque se podría relacionar con otras cuevas situadas al pie de los poblados prerromanos, que estaban vinculadas a ritos de iniciación.

Bien de Relevancia Local con la categoría de Espacio de Protección Arqueológica

– *Patrimonio etnológico*

Cercados.

En la ladera norte, se localizan unos cercados de época islámica, probablemente destinados a encerraderos de ganado.

Arrabal.

Se conoce con este nombre una superficie de 12.175 metros cuadrados, situada en la ladera sur con estructuras que estuvieron en uso durante las ocupaciones prerromana y medieval.

Horno de cal.

En las inmediaciones del acceso al yacimiento arqueológico de El Molón, al abrigo de un pequeño barranco, se encuentra un horno de cal que estuvo en funcionamiento hasta bien entrado el siglo XX. La estructura está parcialmente desmontada dentro del procedimiento usual, tras la cocción de las piedras calizas.

Apriscos.

Un total de seis apriscos, barracas o teñás según la denominación local, que se conocen como Barraca de Marco, Barraca de Gansas, Barraca de la Mojotas, Barraca de los Serenos, Barraca de Don Victorio y Barraca del Pino, que se localizan en el entorno, así como los que puedan ser documentados en un futuro. Se trata de estructuras de planta rectangular delimitadas por una tapia de mampostería en cuyo interior se organiza en tres espacios diferenciados:

– Área abierta cubierta de hierba o desprovista de sediment.

– Zona techada, con teja curva, para albergar el ganado.

– Zona techada independiente o sobre elevada por una pequeña tarima o poyo donde se guarecía el pastor con un espacio habilitado para encender un hogar.

Estos apriscos han estado en uso hasta hace escasos años y son un testimonio de la importancia que tuvo la ganadería trashumante y local, en la economía tradicional de esta parte de la comarca de Requena-Utiel.

ANEXO III

Normativa de protección de la zona arqueológica y de su entorno

Artículo 1. Régimen de la Zona Arqueológica

El yacimiento de El Molón en el término municipal de Caporrobles (Valencia) es un Bien de Interés Cultural, con la categoría de Zona Arqueológica, y se regirá por lo dispuesto en la sección segunda, del capítulo III, del título II de Ley 4/1998, de 11 de junio, del Patrimonio Cultural Valenciano, para los bienes inmuebles de interés cultural de naturaleza arqueológica, sin perjuicio del régimen tutelar que deriva de su consideración de espacio natural protegido.

Artículo 2. Usos permitidos

Los usos permitidos serán todos aquellos históricamente asociados al lugar: agropecuarios y forestales, además de los que sean compatibles con la investigación, la puesta en valor, el disfrute del bien y contribuyan a la consecución de dichos fines. La autorización particularizada de uso se regirá por lo dispuesto por el artículo 18 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del Patrimonio Cultural Valenciano.

Artículo 3. Régimen de intervención en el entorno

Cualquier intervención que pretenda realizarse en el entorno de protección de la zona arqueológica requerirá la previa autorización de la Conselleria competente en materia de Cultura. La propuesta de intervención deberá definir su alcance e ir acompañada de la documentación técnica oportuna que permita evaluar patrimonialmente la misma. Tam-

d'especificar la ubicació parcel·laria i adjuntar les fotografies que permeten constatar la situació actual.

Article 4. Preservació del paisatge arqueològic i dels béns immobles que el conformen

A fi de preservar el paisatge històric de la zona arqueològica i la integritat dels jaciments arqueològics:

1. Els immobles existents en l'entorn de protecció de la zona arqueològica, pel seu valor testimonial i les seues peculiars tipologies relacionades amb l'explotació tradicional del medi, no podran ser derrocats, ni es podrà augmentar el seu volum edificat.

2. Només seran autoritzables en l'àmbit protegit aquelles edificacions de caràcter auxiliar de les faenes agrícoles o d'usos compatibles amb la posada en valor de la zona arqueològica, i si és el cas serà prioritària la rehabilitació dels edificis existents per a estos usos.

3. Es prohibeixen les senyalitzacions de tipus publicitari, el magatzematge a l'aire lliure de materials i l'abocament de residus. Es prohibeixen també els moviments de terres i les excavacions amb incidència paisatgística.

4. Totes les intervencions sobre els immobles existents en l'entorn han de tindre les cauteles arqueològiques previstes en l'article 62 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del Patrimoni Cultural Valencià. En tot cas, les actuacions arqueològiques hauran de ser autoritzades per la conselleria competent en matèria de cultura, d'acord amb l'article 60 de mateixa llei.

5. Pel que fa a la protecció i el foment del paisatge, serà aplicable la normativa continguda en el Decret 80/2012, de 25 de maig, del Consell, pel qual es declara Paratge Natural Municipal l'enclavament denominat El Molón, al terme municipal de Camporrobles (DOCV núm. 6784, de 29 de maig 2012).

Article 5. Limitació de l'accés

Es prohibeix l'accés amb vehicles motoritzats a zones o vials inclosos en l'entorn que en l'actualitat no es troben asfaltats, amb l'excepció dels vehicles d'ús agrícola, ramader, forestal i patrimonial.

Article 6. Intervencions arqueològiques

Per a la realització d'intervencions arqueològiques en els jaciments declarats bé d'interés cultural es presentarà un pla director que contindrà una descripció detallada dels objectius del pla, fases d'execució i duració de cada una, així com una proposta d'àrea de reserva arqueològica del jaciment, segons disposa l'article 66 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del Patrimoni Cultural Valencià. El pla director haurà de ser aprovat per l'òrgan competent en matèria de cultura.

bién deberá especificar la ubicación parcelaria y adjuntar las fotografías que permitan constatar la situación actual.

Artículo 4. Preservación del paisaje arqueológico y de los bienes inmuebles que lo conforman

A fin de preservar el paisaje histórico de la zona arqueológica y la integridad de los yacimientos arqueológicos:

1. Los inmuebles existentes en el entorno de protección de la zona arqueológica, por su valor testimonial y sus peculiares tipologías relacionadas con la explotación tradicional del medio, no podrán ser demolidos, ni aumentar su volumen edificado.

2. Solamente serán autorizables en el ámbito protegido aquellas edificaciones de carácter auxiliar de las labores agrícolas o de usos compatibles con la puesta en valor de la zona arqueológica, siendo, en su caso, prioritaria la rehabilitación de los edificios existentes para estos usos.

3. Se prohíben las señalizaciones de tipo publicitario, el almacenaje al aire libre de materiales y el vertido de residuos. Se prohíben también los movimientos de tierras y excavaciones con incidencia paisajística.

4. Todas las intervenciones sobre los inmuebles existentes en el entorno deben contemplar las cauteles arqueológicas previstas en el artículo 62 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del Patrimonio Cultural Valenciano. En cualquier caso, las actuaciones arqueológicas deberán ser autorizadas por la Conselleria competente en materia de Cultura, de acuerdo con el artículo 60 de misma ley.

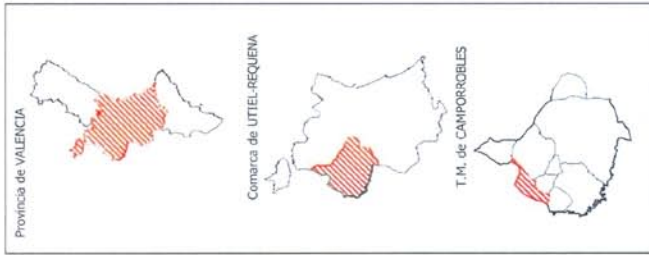
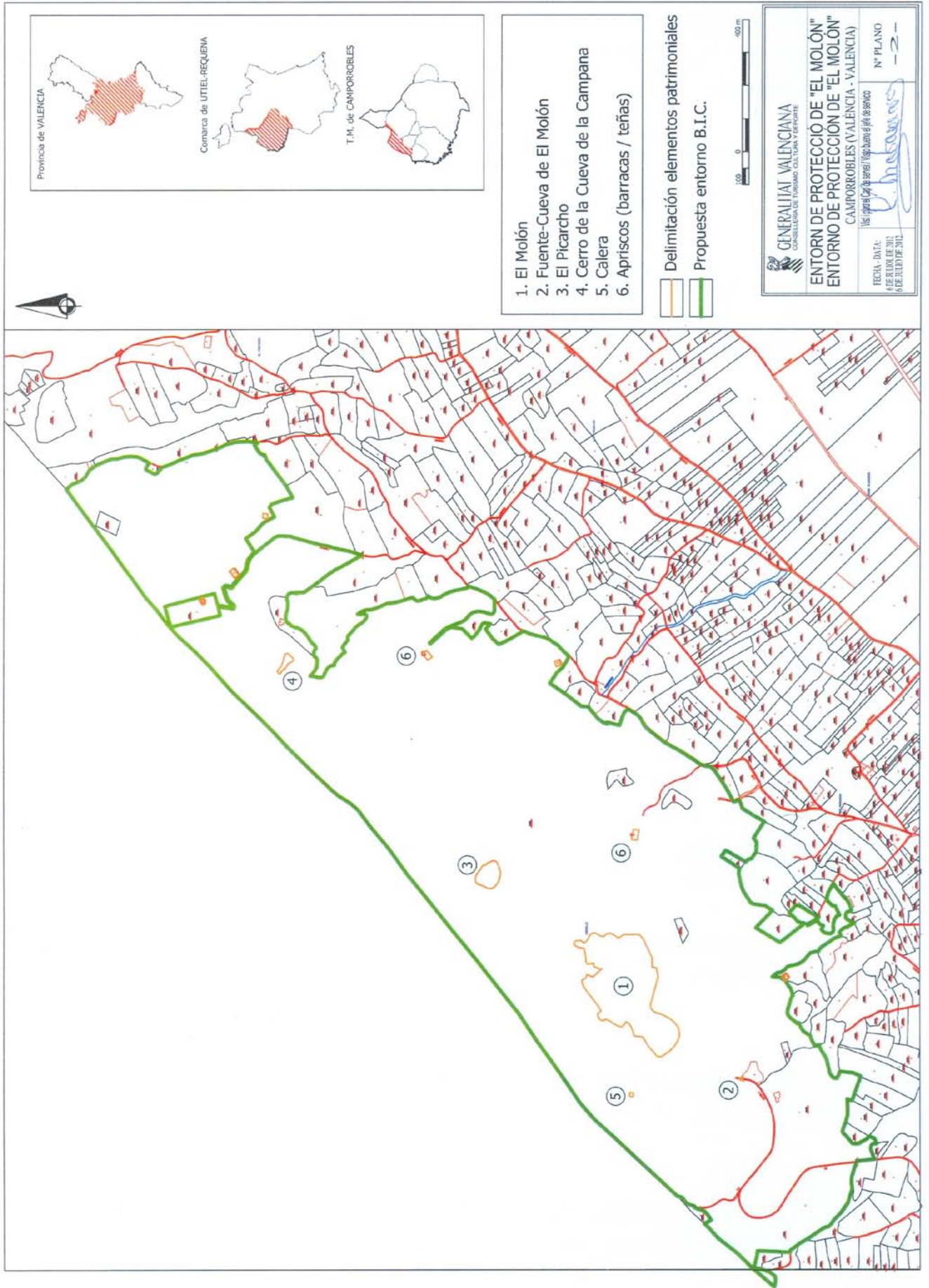
5. En lo que respecta a la protección y el fomento del paisaje será de aplicación la normativa contenida en el Decreto 80/2012, de 25 de mayo, del Consell, por el que se declara Paraje Natural Municipal el enclave denominado El Molón, en el término municipal de Camporrobles (DOCV núm. 6784, de 29 de mayo 2012).

Artículo 5. Limitación del acceso

Se prohíbe el acceso con vehículos motorizados a zonas o viales incluidos en el entorno que en la actualidad no se encuentren asfaltados, con la excepción de los vehículos de uso agrícola, ganadero, forestal y patrimonial.

Artículo 6. Intervenciones arqueológicas

Para la realización de intervenciones arqueológicas en los yacimientos declarados Bien de Interés Cultural se presentará un plan director que contendrá: descripción detallada de los objetivos del plan, fases de ejecución y duración de cada una de ellas, así como una propuesta de área de reserva arqueológica del yacimiento, según lo dispuesto en el artículo 66 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del Patrimonio Cultural Valenciano. El plan director deberá ser aprobado por el órgano competente en materia de cultura.

1. El Molón
2. Fuente-Cueva de El Molón
3. El Picarcho
4. Cerro de la Cueva de la Campana
5. Calera
6. Apriscos (barracas / teñas)

 Delimitación elementos patrimoniales
 Propuesta entorno B.I.C.

GENERALITAT VALENCIANA
 CONSELLERIA DE TURISME, CULTURA I ESPORTS

ENTORN DE PROTECCIÓ DE "EL MOLÓN"
ENTORNO DE PROTECCIÓN DE "EL MOLÓN"
 CAMPORROBLES (VALENCIA - VALENCIA)

Ilicitat de Camporrobles / Ilicitat de El Molón
 FECHA - DATA: 06/11/2014
 DEPARTAMENT DE TURISME, CULTURA I ESPORTS
 N° PLANO: -2-

